

Internet a wychowanie – na przykładzie Katolickiej Szkoły Podstawowej im. Piotra Dunina w Chojnicach

DOI: 10.25312/2083-2923.15/2019_10rf

Streszczenie: Artykuł podejmuje problematykę wpływu Internetu na wychowanie osoby ludzkiej na przykładzie Katolickiej Szkoły Podstawowej im. Piotra Dunina w Chojnicach. W celu prześledzenia tej problematyki zastosowano empiryczne badanie, określające stopień bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów społecznościowych przez uczniów placówki, jego możliwy wpływ na wychowanie oraz sprawdzenie, czy szkoła realizuje koncepcję pracy ukierunkowaną na rozwój osobowy uczniów. Badanie pokazało, że ilość spędzanego czasu przy komputerze ma wpływ na kształtowanie się procesu wychowawczego. Świadomi są tego rodzice i nauczyciele, podejmujący odpowiednie kroki, zgodnie z programem wychowawczo-profilaktycznym szkoły. Choć ilość czasu spędzanego w sieci przez uczniów tej szkoły nie jest zatrważająca, środowisko rodzicielskie i szkolne podejmuje odpowiednie działania mające na celu kontrolę i ograniczenie stosowania Internetu jako środka burzącego równowagę personalistycznego wychowania.

Słowa kluczowe: Internet a wychowanie, bezpieczeństwo w sieci, wychowanie personalistyczne

Wprowadzenie

Proces kształtowania osobowości odbywa się na wielu polach ludzkiej aktywności. O jego powodzeniu decydują takie aspekty, jak: środowisko, predyspozycje wrodzone, wychowanie, aktywność własna, która w dużym stopniu zdominowana została współcześnie przez Internet. Jego wpływ można obserwować niemal we wszystkich

* Rafał Maliszewski – doktor nauk humanistycznych, filozof, pedagog, językoznawca, kazuolog; absolwent filozofii KUL i Wyższej Szkoły Filozoficznej w Monachium. Doktorat z socjolingwistyki w Instytucie Filologii Germańskiej na Uniwersytecie Gdańskim.

dziedzinach ludzkiej działalności, choć najbardziej znaczące wydają się dwa wzajemnie na siebie oddziałujące zakresy: komunikowanie i wychowanie.

Nikt współcześnie nie ma wątpliwości, że nowoczesne media, których podstawę stanowi Internet, na dobre zagościły w życiu prywatnym i zawodowym. Stanowią one integralną część współczesnego szkolnictwa, gdzie kreatywność, innowacja i efektywność zajmują czołowe miejsce. Nie da się ukryć, że wprowadzenie Internetu do szkolnictwa unowocześniło i uatrakcyjniło szkołę, otwarło inny wymiar komunikacyjny pomiędzy uczniami, nauczycielami, dyrekcją, rodzicami oraz umożliwiło przeprowadzanie projektów o randze międzynarodowej. Wszystkie te aspekty mogą przyczynić się do poszerzania wśród uczniów zdolności twórczych, rozwijania talentów oraz kreowania swojej przyszłości na podstawie doświadczeń zdobytych za pośrednictwem sieci.

Choć Internet to medium odgrywające ważną rolę w życiu młodego człowieka, niektórzy naukowcy zaliczają je do najbardziej kontrowersyjnych fenomenów kultury¹. Do jednego z istotnych zagrożeń Internetu zaliczyć należy niebezpieczeństwo zacierania się granic pomiędzy prawdą realną a konstruktem wirtualnym. W środowisku szkolnym można spotkać uczniów utrzymujących kontakt ze swoimi rówieśnikami tylko poprzez sieć, a budowanie relacji opartych na spotkaniach interpersonalnych przekracza ich możliwości. Wspomnieć należy również o fizycznych i społecznych konsekwencjach nadużywania Internetu. Do problemu natury fizycznej, związanego z niegospodarnością czasem w sieci, zaliczyć należy nadwyrężanie mięśni nadgarstka, bóle kręgosłupa, wady wzroku itp. Natomiast jedno z wielu społecznych niebezpieczeństw nadużywania Internetu przejawia się w przestępczości komputerowej, seksualnej, marketingowej, cyberprzemocy, nielegalnym kopiowaniu i zamieszczaniu materiałów².

Na potrzeby niniejszego artykułu przeprowadzone zostały w maju i czerwcu 2018 roku badania ewaluacyjne skierowane do losowo wybranych z szóstej i siódmej klasy uczniów Katolickiej Szkoły Podstawowej im. Piotra Dunina w Chojnicach oraz losowo wybranych rodziców i nauczycieli. Wybór szkoły uwzględnił preferencje badawcze autora artykułu. Na pytania ewaluacyjne odpowiedziało 63 lub 62 uczniów. W celu potwierdzenia wiarygodności uzyskanych przez uczniów odpowiedzi, pytania o charakterze weryfikacyjnym zadano 39 lub 29 rodzicom oraz 20 nauczycielom. Uczniowie odpowiadali na 12 pytań ewaluacyjnych, a rodzice i nauczyciele na 10. Było to badanie o charakterze analityczno-syntetyzującym, diagnostycznym oraz

¹ Zob. M. Castells, *Galaktyka Internetu. Refleksje nad Internetem, biznesem i społeczeństwem*, Rebis, Poznań 2003, s. 18.

² Parry Aftab wylicza sześć rodzajów zagrożeń płynących z Internetu, dotyczących szczególnie dzieci: 1. Nieodpowiednie treści; 2. Możliwość korzystania z niebezpiecznych usług; 3. Wirtualne spotkanie niebezpiecznych ludzi; 4. Ujawnienie danych osobowych; 5. Oszustwo i wykorzystanie; 6. Uwodzenie, zob. P. Aftab, *Internet a dzieci. Uzależnienia i inne niebezpieczeństwa*, Wydawnictwo Prószyński i S-ka, Warszawa 2003, s. 84.

anonimowym. Pytania zamieszczone w kwestionariuszu ankietowym miały profil nominalny, czyli stwierdzający obecność lub nieobecność danego zjawiska, oraz charakter porządkowy, badający stopień zaawansowania danego zjawiska. Jako dodatkową metodę badawczą zastosowano wywiad antropologiczny³. Decyzja o poszerzeniu badań o wywiad antropologiczny była jak najbardziej słuszna, pozwoliła bowiem osiągnąć cele badawcze trudne do wyrażenia tylko poprzez ankietę⁴. Za cel ewaluacji postawiono sobie zbadanie stopnia bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów społecznościowych przez uczniów placówki, jego możliwego wpływu na wychowanie oraz sprawdzenie, czy szkoła realizuje koncepcję pracy ukierunkowaną na rozwój osobowy uczniów. Postawiono w tym zakresie cztery pytania kluczowe:

1. Czy bezpiecznie korzystam z mediów społecznościowych?
2. Czy szkolna pracownia jest dobrze zabezpieczona przed wchodzeniem na strony zawierające treści niebezpieczne dla uczniów?
3. Czy uczniowie, rodzice i nauczyciele znają program wychowawczo-profilaktyczny szkoły?
4. Jakie działania wychowawcze (jakiej jakości) są podejmowane w szkole i czy są one adekwatne z zapisami programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły?

Jako kryteria badawcze przyjęto następujące tezy:

1. Internet to jedno ze źródeł pozyskiwania informacji niezbędnych do poszerzenia wiedzy przez uczniów.
2. Internet stwarza uczniom dostęp do informacji, wdraża do samodzielnego poszukiwania wiadomości oraz inspiruje do kreatywnego korzystania z mediów społecznościowych, ale jednocześnie stwarza wiele niebezpieczeństw.
3. Szkoła uczy bezpiecznego korzystania z Internetu i posługiwania się mediami społecznościowymi.
4. Uczniowie, rodzice i nauczyciele znają program wychowawczo-profilaktyczny szkoły.
5. Szkoła podejmuje działania wychowawcze zgodne z programem wychowawczo-profilaktycznym.

Misja wychowawczo-profilaktyczna szkoły

Katolicka Szkoła Podstawowa im. Piotra Dunina w Chojnicach (KSP) powołana została do istnienia 1 września 1991 roku. Ministerstwo Edukacji Narodowej przychyliło się do wniosku Stowarzyszenia Rodzin Katolickich Diecezji Chełmińskiej

³ Założenia metody wywiadu antropologicznego opisują: M. Hammersley, P. Atkinson, *Metody badań terenowych*, Zysk i S-ka, Poznań 2000, s. 92.

⁴ Zastosowanie w badaniu zróżnicowanych metod w celu otrzymania podstaw empirycznych koniecznych do wnioskowania nazywane jest w literaturze triangulacją, por. M. Kostera, *Antropologia organizacji. Metodologia badań*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2003, s. 97–98.

w Chojnicach o utworzenie pierwszej w Diecezji Chełmińskiej (dzisiejszej Diecezji Pelplińskiej) szkoły katolickiej. Była to również jedna z pierwszych szkół katolickich powstałych w Polsce po roku 1989. Kierowaniem tej publicznej placówki zajęła się urzędująca do dzisiaj mgr Marianna Ziarno, a prefektem szkolnym został ks. mgr Jarosław Kaźmierczak, pełniący tę funkcję również obecnie. Siedzibą szkoły stał się poklasztorny budynek augustiański przy ul. Grunwaldzkiej⁵.

Specyfika wychowawcza KSP zapisana została w dokumentach szkolnych, takich jak: statut, program wychowawczo-profilaktyczny, programy nauczania, dokumentacja wewnątrzszkolna, i w sposób bezpośredni nawiązuje do misji wychowawczej Kościoła katolickiego opartej na wychowaniu klasycznym i personalistycznym. Najważniejszy szkolny dokument prawny, jakim jest statut, jasno określa zasady i cele wychowawcze szkoły (art. 4, ust. 1–3): „Całokształt działalności szkoły opiera się na systemie wartości chrześcijańskich głoszonych przez Kościół katolicki [...] Wychowanie i nauczanie w szkole oparte jest na koncepcji człowieka jako osoby głoszonej przez Kościół katolicki, w szczególności na myśli i nauce św. Jana Pawła II o godności osoby⁶”. Wychowanie personalistyczne realizowane w tej szkole wyrasta z koncepcji człowieka jako osoby z jej statusem fizyczno-psychiczno-duchowym przy konieczności rozwoju aktywnego procesu stawania się osobą, tak aby być zdolnym do rozumienia siebie, otaczającego świata oraz gotowym do podejmowania odpowiedzialnych wyborów. Stawanie się osobą powinno być wynikiem dostrzeżenia możliwości świadomego budowania siebie jako osoby. Wychowanek powinien dostrzec, że może autonomicznie budować siebie jako osobę, a więc budować w sobie dobro. Jest to rodzaj samowychowania, które zakłada możliwość wolnego rozstrzygnięcia na rzecz rozpoznanego dobra. Toteż stanowienie siebie jako osoby może dokonywać się także przy pomocy nauczycieli-wychowawców. Statut szkoły mówi o osobowej relacji nauczyciela i ucznia oraz o świadectwie życia dawanym przez wychowawcę: „Podstawową zasadą pracy nauczyciela jest kierowanie się dobrem uczniów, troską o ich zdrowie, postawą moralną i obywatelską, poszanowaniem godności ucznia oraz dawaniem dobrego przykładu życia w szkole i poza nią” (Statut KSP, art. 42, ust. 2)⁷.

W pierwszej kolejności jest tu mowa o osobowej relacji, oznaczającej specyficzny kontakt z inną osobą (tutaj nauczycielem), ukazującym osobową godność jako wyróżnik przysługujący każdemu człowiekowi. Ta relacja osobowa ma na celu przypominać wychowanekowi, kim jest, jaką wartość posiada, jaki jest sens jego życia. W KSP podkre-

⁵ Prefekt KLO – ks. Jarosław Kaźmierczak – mówi o realizowanym w szkole klasycznym wychowaniu, którego nadrzędnym celem będzie osobista więź każdego członka społeczności szkolnej z Chrystusem, zob. J. Kaźmierczak (red.), *XX-lecie Wspólnoty Szkół Katolickich w Chojnicach*, Chojnice 2011, s. 18. Benedykt XVI pisze, że „każda katolicka instytucja oświatowa jest w pierwszej kolejności miejscem spotkania z żyjącym Bogiem, który w Jezusie Chrystusie objawia swoją przemieniającą miłość i prawdę [...], Benedykt XVI, *Przemówienie na Katolickim Uniwersytecie Ameryki*, 17.04.2008, „L'Osservatore Romano”, nr 5/2008, s. 49.

⁶ Zob. <http://katolikchojnice.c0.pl/dokumenty/> (dostęp: 5.11.2018).

⁷ Tamże.

śla się, że budowanie takiej relacji możliwe jest dzięki obustronnemu zaufaniu. Zaufanie z kolei musi zostać wypracowywane dzięki prawdziwemu spotkaniu wychowawcy i wychowanka, poświęceniu mu swojego czasu, zainteresowaniu się jego problemami. Poczucie zaufania w dużej mierze przyczynia się do szczególnej troski o bezpieczeństwo ucznia, do czego również wzywa statut szkoły i program wychowawczo-profilaktyczny.

Do jednego z głównych celów wychowawczych i opiekuńczych szkoły należy dbanie o bezpieczeństwo uczniów i ochronę ich zdrowia: „Szkoła pomaga uczniom w ich rozwoju poprzez stworzenie bezpiecznej i twórczej atmosfery procesu nauczania⁸⁹”. Program wychowawczo-profilaktyczny skonstruowany jest na podstawie *Ośmiu błogosławieństw* wygłoszonych przez Jezusa podczas kazania na górze. Proces wychowania zapisany w tym programie obejmuje całą osobowość człowieka i wszystkie etapy jego życia. Dotyczy rozwoju duchowego, intelektualnego, emocjonalnego, fizycznego, społecznego oraz gwarantuje podejmowanie działań służących bezpieczeństwu uczniów, również w kontekście zagrożeń internetowych. W ramach ochrony przed niebezpieczeństwem związanym z nadużywaniem lub niewłaściwym używaniem Internetu proponuje się bieżącą współpracę z wychowawcą, pedagogiem lub psychologiem szkolnym. W ramowy plan pracy wpisane są pogawędki dla uczniów, szkolenia specjalistów oraz pedagogizacja rodziców na temat bezpiecznego korzystania z Internetu. Wiedzę z tego zakresu przekazuje się uczniom głównie podczas godzin wychowawczych oraz tzw. kwadransu wychowawczego. Każdego dnia o godz. 7.45 wychowawcy spotykają się ze swoimi podopiecznymi na rozmowie wychowawczej. Omawiane są problemy wychowawcze dotyczące całej społeczności klasowej. Sferę kontaktu wychowawczego poruszającego problemy zagrożeń w sieci dopełniają liczne wyjazdy o charakterze szkoleniowym, doświadczalnym oraz prewencyjnym.

Analiza przeprowadzonego badania

W badaniu ewaluacyjnym przeznaczonym dla uczniów zadano 12 pytań mających na celu ustalenie stopnia występowania danego zjawiska oraz jego wpływu na aspekt wychowawczy uczniów uczęszczających do Katolickiej Szkoły Podstawowej im. Piotra Dunina w Chojnicach. Oto wyniki badania:

Tabela 1. Ile godzin spędzasz w Internecie?

Liczba godzin	Wynik procentowy
0–2	46,03%
2–4	25,40%
4 i więcej	22,22%
Wcale	6,35%

⁸⁹ *Koncepcja pracy KSP*, <http://katolikchojnice.c0.pl/dokumenty/> (dostęp: 5.11.2018).

46,03% uczniów spędza w Internecie od 0–2 godzin dziennie. 25,4% poświęca Internetowi od 2–4 godzin dziennie, a 14 uczniów (tj. 22,22%) spędza w sieci 4 i więcej godzin. Stosunkowo mały odsetek – 6,35% (tj. 4 uczniów) – nie korzysta z Internetu w ogóle. Pozytywnie może nastrajać fakt, że najwięcej uczniów spędza przed komputerem maksimum 2 godziny dziennie. Gdyby jednak połączyć drugi i trzeci wynik, uczniów spędzających czas w Internecie w przedziale czasowym od 2 i więcej godzin dziennie byłoby aż 47,62%.

Tabela 2. Ile godzin korzystasz z mediów społecznościowych (komputer, komórka, tablet itp.)?

Liczba godzin	Wynik procentowy
0–2	36,51%
2–4	23,81%
4 i więcej	20,63%
Wcale	9,52%
Nie wiem	9,52%

Pytanie dotyczące korzystania z mediów społecznościowych nie ograniczyło się tylko do korzystania z komórki czy tabletu – narzędzi najczęściej używanych przez uczniów podczas przerw lekcyjnych. W badaniu uwzględniono czas poświęcany mediom społecznościowym przy użyciu komputera stacjonarnego w domu, najczęściej po powrocie ze szkoły. Z badania wynika, że najliczniejsza grupa uczniów korzysta z mediów społecznościowych od 0–2 godzin dziennie (36,51%), następnie 23,81% uczniów korzysta z mediów społecznościowych w przedziale 2–4 godzin, a powyżej 4 godzin z mediów społecznościowych korzysta 13 uczniów (20,63%). Z mediów społecznościowych nie korzysta 6 uczniów i tyle samo nie potrafiło odpowiedzieć na zadane pytanie.

Na podstawie uzyskanego wyniku można stwierdzić, że pytanie na temat ilości czasu poświęconego mediom społecznościowym w zasadzie pokrywa się z pytaniem o ilość czasu poświęconego Internetowi. Wyniki w badanym zakresie kształtują się porównywalnie.

Tabela 3. Ile lat trzeba mieć, żeby korzystać z Facebooka?

Wiek	Wynik procentowy
10	3,17%
13	65,08%
15	15,87%
Nie wiem	15,87%

Rzekoma powszechność korzystania przez uczniów z mediów społecznościowych uprawniała do postawienia pytania na temat świadomości regulacji prawnych

dotyczących Facebooka. Zadano pytanie dotyczące wieku, jaki trzeba osiągnąć, aby prawomocnie korzystać z Facebooka. Okazało się, że większość uczniów poprawnie określiła wiek uprawniający do rejestracji na portalu społecznościowym Facebook (65,08%). Dziesięcioro uczniów (tj. 15,87%) uznało, że aby korzystać z Facebooka, należy ukończyć 15 lat, 3,17% stwierdziło, że już od 10. roku życia można korzystać z tego portalu społecznościowego, a 15,87% uczniów nie potrafiło udzielić żadnej odpowiedzi. Znaczna większość uczniów posiada świadomość regulacji prawnych związanych z korzystaniem z tego portalu społecznościowego.

Tabela 4. Do czego wykorzystujesz Internet i aplikacje?

Wybór odpowiedzi	Wynik procentowy
Do nauki	14,29%
Do kontaktów i nauki	15,87%
Do gier i nauki	46,03%
Do nauki i do kontaktów towarzyskich	20,63%
Tylko do nauki i do pracy	3,17%

Kolejne pytanie, które zostało zadane uczniom, brzmiało: „Do czego wykorzystujesz Internet i aplikacje?”. Aż 46,03% uczniów odpowiedziało, że czas spędzony w sieci wykorzystuje do gier i nauki. Korzystanie z Internetu tylko w celach naukowych zadeklarowało 14,29% uczniów, do kontaktów i nauki – 15,87%, do nauki i do kontaktów towarzyskich – 20,63%, a tylko do nauki i do pracy zaledwie 3,17%. Z przedstawionej statystyki można wysnuć wniosek, że spora część uczniów korzysta z Internetu w celach rozrywkowych. Wykorzystują go głównie do gier. Szczegółowa informacja uzyskana z ankiet, z uwzględnieniem podziału na płeć, podaje, że wśród uczniów, którzy udzielili odpowiedzi „do gier i nauki” jest aż 72% chłopców. Na podstawie uzyskanych wyników badawczych można stwierdzić, że głównie chłopcy wykorzystują Internet do współzawodnictwa w postaci gier.

Tabela 5. Czy byłeś/byłaś szykanowany, czy byłeś/byłaś obiektem obraźliwych żartów/kpin?

Wybór odpowiedzi	Wynik procentowy
Tak	25,4%
Nie	74,6%

Wysoki odsetek uczniów wykorzystujących Internet do nawiązywania nowych znajomości, utrzymywania kontaktów lub komunikowania się wymusił zadanie pytania o cyberprzemoc. Stosowanie szykan, wulgaryzmów, złośliwości w sieci jest praktyką dość powszechną wśród młodzieży, a jednocześnie najbardziej niezbadaną. Cyberprzemoc pozostaje tematem tabu wśród młodzieży i należy do precedensów rzadko zgłaszanych instytucjom zajmującym się tego typu przestępstwami. Na pyta-

nie: „Czy byłeś/byłaś szykanowany, czy byłeś/byłaś obiektem żartów/kpin w sieci?”, aż 74,6% uczniów KSP odpowiedziało, że nie dochodziło do takich sytuacji. Natomiast 25,4% odpowiedziało, że sytuacje takie miały miejsce.

Tabela 6. Czy w szkolnej pracowni komputerowej możesz wchodzić na wszystkie strony internetowe?

Wybór odpowiedzi	Wynik procentowy
Tak	14,29%
Nie	85,71%

Aż 85,71% respondowanych uczniów stwierdziło, że w szkolnej pracowni komputerowej nie można wchodzić na wszystkie strony internetowe, natomiast 14,29% uczniów odpowiedziało, że jest to możliwe.

Tabela 7. Czy rodzice ustalili z tobą zasady korzystania z Internetu (pory, strony, aplikacje)?

Wybór odpowiedzi	Wynik procentowy
Tak	54,84%
Nie	45,16%

Kolejne pytanie dotyczyło współpracy uczniów i rodziców co do zakresu korzystania z Internetu. Zapytano, „Czy rodzice ustalili z Tobą zasady korzystania z Internetu (pory dnia, strony internetowe, rodzaje aplikacji)?”. Ponad połowa uczniów (54,84%) odpowiedziała, że zasady takie zostały ustalone, jednak spory odsetek uczniów (45,16%) nie dokonał z rodzicami takich regulacji. Wydaje się, że stosunkowo duża liczba uczniów nie przedyskutowała ze swoimi rodzicami zasad korzystania z Internetu. Zjawisko to wydaje się tym bardziej niepokojące w kontekście wieku uczniów (13–14 lat). Dzieci w tym wieku są łatwowierne, ułudnie pozbawione ograniczeń, otwarte na nowe znajomości, charakteryzujące się przyswajalnością najróżniejszych treści, często posiadających destrukcyjny wpływ na rozwój ich osobowości. Tak wysoki wskaźnik braku ustaleń między rodzicami i dziećmi zasad korzystania z Internetu wydaje się dość niepokojącym zjawiskiem.

Tabela 8. Czy rodzice rozmawiają z tobą na temat tego, co robisz w Internecie?

Wybór odpowiedzi	Wynik procentowy
Bardzo często	8,06%
Często	19,35%
Od czasu do czasu	30,65%
Rzadko	25,81%
Nigdy	16,13%

Znaczny odsetek uczniów twierdzi, że rodzice rozmawiają z nimi o tym, co robią w Internecie. Częstotliwość tych rozmów jest jednak bardzo różna. Tylko 8,06% uczniów zaznacza, że rozmowy te odbywają się bardzo często, 19,35% – często, 30,65% – od czasu do czasu, 25,81% – rzadko. 16,13% uczniów twierdzi, że w ogóle nie podejmują dyskusji z rodzicami na ten temat.

Tabela 9. Czy twoi rodzice mają wpływ na to, jakiego typu informacje zamieszczasz w Internecie?

Wybór odpowiedzi	Wynik procentowy
Tak	50%
Nie	50%

Połowa ankietowanych stwierdziła, że rodzice mają wpływ na to, jakie informacje ich dzieci zamieszczają w Internecie, druga połowa była odmiennego zdania. Odpowiedzi na to pytanie pokazują, że w przypadku połowy rodziców zamieszczanie w Internecie treści o różnym charakterze nie jest w żaden sposób kontrolowane. Widać w tym zakresie stosunkowo duży brak kontroli rodziców, co nie sprzyja właściwemu kształtowaniu procesu wychowawczego. Wiedza o rodzaju treści zamieszczanych przez dzieci w Internecie pozwala podjąć odpowiednie kroki zmierzające do wyeliminowania działań destruktywnych wychowawczo. Brak tej wiedzy jedynie pogłębia bierność wychowawczą rodziców.

Tabela 10. Czy korzystasz z Internetu głównie do grania, czy do nauki (np. portale edukacyjne)?

Wybór odpowiedzi	Wynik procentowy
Tylko gram	22,58%
Gram i korzystam z portali edukacyjnych	69,35%
Tylko korzystam z portali edukacyjnych	8,06%

Największą grupą ankietowanych (69,35%) okazali się uczniowie, którzy komputer wykorzystują do grania i nauki poprzez portale edukacyjne. Niestety, spora grupa uczniów (22,58%) wykorzystuje Internet tylko do gier online. Najmniej liczną grupą są uczniowie korzystający z Internetu tylko w celach edukacyjnych – 8,06%.

Tabela 11. Czy zawierasz nowe znajomości przez Internet?

Wybór odpowiedzi	Wynik procentowy
Tak	33,87%
Nie	66,13%

Większość uczniów (66,13%) nie zawiera nowych znajomości przez Internet. Jednak 33,87% wykorzystuje głównie portale społecznościowe do zawierania nowych znajomości.

Zadane pytanie wprowadziło nie rozróżniło typów znajomości. Należy bowiem przyjąć, że w Internecie mamy do czynienia z różnym charakterem zawieranych znajomości. Są osoby, które poznajemy na portalach społecznościowych, na forach tematycznych, w pokojach dyskusji (*chat room*). Możemy zdobyć o nich dość sporo informacji prawdziwych bądź fałszywych. Toteż nie brakuje znajomości wykorzystywanych tylko do rywalizacji w grach online o minimalnym charakterze wiedzy na temat rywala. Należy zatem przyjąć, że wśród 33,87% zawieranych przez uczniów w Internecie znajomości nie wszystkie muszą budzić nasz niepokój.

Tabela 12. Z których z wymienionych aplikacji korzystasz?

Wybór odpowiedzi	Wynik procentowy
Facebook	54,84%
Instagram	32,26%
Snapchat	40,32%
Musical.ly	40,32%
YouTube	87,10%
Sarahah	12,90%
Inne	38,71%

Uczniowie najczęściej korzystają z takich aplikacji, jak: YouTube (87,1%), Facebook (54,84%), Snapchat (40,32%), Musical.ly (40,32%), Instagram (32,26%). Najrzadziej wykorzystywaną aplikacją okazało się Sarahah (12,9%). Należy zatem stwierdzić, że filmiki zamieszczane na YouTube cieszą się największą oglądalnością wśród badanych uczniów.

Równoległe do ankiety skierowanej do uczniów 11 pytań ewaluacyjnych zadano również rodzicom dzieci. Ich celem była weryfikacja odpowiedzi uczniowskich, uzyskanie informacji co do stanu świadomości rodziców na temat niebezpieczeństwa korzystania z Internetu przez dzieci i znajomość celów wychowawczych propagowanych przez szkołę. Wyniki przedstawiały się następująco:

Tabela 13. Ile godzin spędza Państwa dziecko, korzystając z Internetu (komputer, komórka, tablet itp.)?

Liczba godzin	Wynik procentowy
0–2	58,97%
2–4	25,64%
4 i więcej	12,82%
Wcale	2,56%

Rodzice stwierdzili, że dzieci najczęściej korzystają z Internetu w przedziale 0–2 godzin dziennie. Odpowiedź ta potwierdziła wynik uzyskany od uczniów. Zdaniem rodziców, 25,64% uczniów poświęca sieci od 2 do 4 godzin, 12,82% – 4 i więcej godzin, a 2,56% wcale nie korzysta z Internetu. Wyniki uzyskane od rodziców w zasadniczej mierze pokrywają się z odpowiedziami uczniowskimi na ten sam temat.

Tabela 14. Ile godzin Państwa dziecko spędza, korzystając z mediów społecznościowych?

Liczba godzin	Wynik procentowy
0–2	66,67%
2–4	23,08%
4 i więcej	5,13%
Wcale	5,13%

Zdaniem rodziców kontakt ich dzieci z mediami społecznościowymi mieści się w przedziale od 0 do 2 godzin dziennie. Tego zdania jest aż 66,67% badanych rodziców. Natomiast 23,08% rodziców uważa, że ich dzieci korzystają z mediów społecznościowych od 2 do 4 godzin dziennie; powyżej 4 godzin zadeklarowało 2 rodziców, co stanowi 5,13%. Tyle samo odpowiedziało, że ich dzieci wcale nie korzystają z portali społecznościowych. Większość rodziców jest przekonana, że media społecznościowe w życiu ich dzieci zajmują przedział 0–2 godzin dziennie. Trudno określić, czy do tego szacunku rodzice uwzględniają również czas ich dzieci spędzony w sieci poza domem (w drodze do szkoły i z powrotem oraz podczas przerw lekcyjnych).

Tabela 15. Ile lat trzeba mieć, aby móc korzystać z Facebooka?

Wiek	Wynik procentowy
10	0,00%
13	64,10%
15	17,95%
Nie wiem	17,95%

Również większość rodziców poprawnie odpowiedziała na pytanie dotyczące wieku użytkownika Facebooka (64,1%). Natomiast 17,95% rodziców uznała, że wymagany wiek to 15 lat, i tyle samo rodziców nie znało odpowiedzi na to pytanie.

Tabela 16. Czy w jakikolwiek sposób monitorują Państwo działania dziecka w Internecie?

Wybór odpowiedzi	Wynik procentowy
Tak	89,74%
Nie	10,26%

Dość dużym zaskoczeniem okazała się odpowiedź rodziców na pytanie: „Czy w jakikolwiek sposób monitorują Państwo działania dziecka w Internecie?”. Aż 89,74% ankietowanych odpowiedziało pozytywnie na treść zadanego pytania. Tylko 10,26% nie monitoruje działań swoich dzieci w Internecie. Uzyskana odpowiedź nie pokrywa się z wynikiem badań przeprowadzonych wśród uczniów. Przypomnijmy, że 50% uczniów stwierdziło, że rodzice nie mają wpływu na publikowane przez nich treści w Internecie.

Tabela 17. Czy ustalili Państwo z dziećmi zasady korzystania z Internetu (pory, strony, aplikacje)?

Wybór odpowiedzi	Wynik procentowy
Tak	82,76%
Nie	17,24%

Podobna rozbieżność opinii występuje w pytaniu o ustalenie zasad korzystania z Internetu. Aż 82,76% rodziców uważa, że zasady takie zostały ustalone, i tylko 17,24% rodziców jest odmiennego zdania. W podobnym pytaniu zadanim uczniom aż 45,16% respondentów stwierdziło, że zasady korzystania z Internetu nigdy z rodzicami nie zostały ustalone.

Tabela 18. Które z wymienionych aplikacji Państwo znają?

Wybór odpowiedzi	Wynik procentowy
Facebook	100,00%
Instagram	72,41%
Snapchat	58,62%
Musical.ly	27,59%
YouTube	96,55%
Sarahah	0,00%
Inne	17,24%

Wszyscy rodzice znają aplikację Facebook, 96,55% ankietowanych zna YouTube, 72,41% wie, czym jest Instagram. Kolejną popularną aplikacją jest Snapchat (58,62%). Stosunkowo mniej znaną dla tej grupy społecznej okazała się aplikacja Musical.ly (27,59%). Natomiast nikt z rodziców nie zna aplikacji Sarahah, a 17,24% zna inne aplikacje, niewymienione w ankiecie.

Tabela 19. Czy orientują się Państwo, jakiego typu informacje zamieszczają Państwa dzieci w Internecie?

Wybór odpowiedzi	Wynik procentowy
Zainteresowania	65,52%
Wydarzenia, imprezy, wyjścia	34,48%
Szkoła	17,24%
Życie prywatne	20,69%
Wakacje	20,69%

Z informacji uzyskanych od uczniów dowiedzieliśmy się, że 50% rodziców ma wpływ na to, jakie treści są publikowane przez ich dzieci w Internecie. 65,52% rodziców uważa, że publikacji podlegają treści związane z zainteresowaniami dzieci, 34,48% uważa, że są to informacje o wydarzeniach, imprezach lub wyjściach, 20,69% – o życiu prywatnym i o wakacjach, natomiast najmniej rodziców (17,24%) uważa, że publikowane przez ich dzieci treści dotyczą życia szkolnego.

Tabela 20. Jak często rozmawiają Państwo z dziećmi o ich aktywności w Internecie?

Wybór odpowiedzi	Wynik procentowy
Bardzo często	48,72%
Często	23,08%
Od czasu do czasu	23,08%
Rzadko	5,13%
Nigdy	0,00%

Kolejne pytanie ankietowe dotyczyło rozmowy rodziców i dzieci na temat działań podejmowanych przez ich pociechy. Najliczniejszą grupą w tej statystyce okazali się rodzice, którzy „bardzo często” rozmawiają z dziećmi o tym, co robią w Internecie (48,72%). Kolejną grupą byli rodzice, którzy rozmawiają „często” (23,08%), i taki sam odsetek „od czasu do czasu” (23,08%). Tylko 5,13% respondowanych rodziców stwierdziło, że „rzadko” rozmawia na ten temat ze swoimi dziećmi. Wśród ankietowanych nie było nikogo, kto „nigdy” nie rozmawiałby na temat aktywności podejmowanej przez swoje dzieci w Internecie.

Tabela 21. Czy dziecko zawiera nowe znajomości przez Internet?

Wybór odpowiedzi	Wynik procentowy
Tak	24,14%
Nie	65,52%
Nie wiem	10,34%

Na pytanie o możliwość zawierania przez dzieci internetowych znajomości większość rodziców (65,52%) odpowiedziała negatywnie. 24,14% rodziców uważa, że dzieci nawiązują takie znajomości, a 10,34% rodziców nie posiadało wiedzy na ten temat. Podobny odsetek rodziców i dzieci twierdzi, że nie nawiązują nowych znajomości przez Internet.

Tabela 22. Czy dziecko, korzystając z Internetu, głównie gra, czy zabawa połączona jest również z edukacją (np. portale edukacyjne)?

Wybór odpowiedzi	Wynik procentowy
Tylko gra	10,34%
Gra i korzysta z portali edukacyjnych	68,97%
Tylko korzysta z portali edukacyjnych	20,69%

Podobnie jak w przypadku odpowiedzi uczniów na rodzaj podejmowanej w Internecie aktywności, najwięcej rodziców (68,97%) twierdzi, że ich pociechy grają online oraz korzystają z portali edukacyjnych. 20,69% uważa, że dzieci korzystają z Internetu tylko w celach edukacyjnych, a 10,34% rodziców wskazuje na podejmowane przez ich dzieci funkcje rozrywkowe.

Ostatnią grupą, do której skierowano ankietę ewaluacyjną, byli nauczyciele. Na pytania ankietowe odpowiadało 20 nauczycieli z różnych przedmiotów, przeważnie byli to wychowawcy klas. Zadane pytania miały sprawdzić stopień wrażliwości nauczycielskiej w kontekście niebezpiecznego korzystania przez dzieci z Internetu. Oto uzyskane wyniki:

Tabela 23. Ile lat trzeba mieć, aby móc korzystać z Facebooka?

Wiek	Wynik procentowy
10	5%
13	50%
15	25%
Nie wiem	20%

Zaledwie połowa nauczycieli znała prawidłową odpowiedź na zadane pytanie o wiek użytkownika Facebooka. Sporą grupą byli nauczyciele (25%), którzy uważali, że korzystać z Facebooka można dopiero od 15. roku życia, lub tacy, którzy nie znali odpowiedzi na to pytanie (20%). 5% ankietowanych stwierdziło, że z portalu można korzystać już od 10. roku życia. Sami uczniowie i rodzice wydają się bardziej zorientowani w tej materii.

Tabela 24. Czy w jakikolwiek sposób ukierunkowują Państwo działania uczniów w Internecie (sposób zdobywania wiedzy i krytyczne podejście do źródeł)?

Wybór odpowiedzi	Wynik procentowy
Tak	100%
Nie	0%

Na pytanie dotyczące instruowania uczniów przez nauczycieli co do zasad bezpiecznego korzystania z Internetu wszyscy stwierdzili, że podejmują takie działania.

Tabela 25. Czy mają Państwo wgląd do zdjęć, które uczniowie zamieszczają w Internecie?

Wybór odpowiedzi	Wynik procentowy
Tak	60%
Nie	40%

60% nauczycieli stwierdziło, że ma wgląd do zdjęć, które uczniowie zamieszczają w Internecie, natomiast 40% respondowanych takich możliwości nie posiada.

Tabela 26. Które z wymienionych aplikacji Państwo znają?

Wybór odpowiedzi	Wynik procentowy
Facebook	90%
Instagram	75%
Snapchat	55%
Musical.ly	30%
YouTube	100%
Sarahah	10%
Inne	20%

Nauczyciele wykazali się znajomością takich aplikacji, jak: YouTube (100%), Facebook (90%), Instagram (75%), Snapchat (55%), Musical.ly (30%), Sarahah (10%) oraz innych (20%).

Tabela 27. Jak często rozmawiają Państwo z uczniami o ich aktywności w Internecie?

Wybór odpowiedzi	Wynik procentowy
Bardzo często	15%
Często	30%
Od czasu do czasu	40%
Rzadko	15%
Nigdy	0%

40% nauczycieli rozmawia „od czasu do czasu” z uczniami o tym, co robią w Internecie. Drugie miejsce zajęli nauczyciele, którzy te tematy poruszają z uczniami „często” (30%). Natomiast 15% nauczycieli rozmawia ze swoimi wychowankami o działaniach podejmowanych w Internecie „bardzo często” lub „rzadko”. Nie ma ani jednego nauczyciela, który „nigdy” nie rozmawia z uczniami na ten temat.

Tabela 28. Czy orientują się Państwo, jakiego typu informacje zamieszczają uczniowie w Internecie?

Wybór odpowiedzi	Wynik procentowy
Tak	55%
Nie	45%

Duża część nauczycieli (45%) nie orientuje się, jakiego typu informacje zamieszczają uczniowie w Internecie, jednak 55% posiada taką wiedzę. Sytuacja taka wcale nie musi wynikać z faktu braku zainteresowania wychowawczego nauczycieli, ale może świadczyć o technicznych ograniczeniach programów i aplikacji wykorzystywanych w sieci.

Tabela 29. Czy reagują Państwo na przejawy cyberprzemocy?

Wybór odpowiedzi	Wynik procentowy
Tak	95%
Nie	5%

95% nauczycieli reaguje na przejawy cyberprzemocy. Jeden nauczyciel (5%) nie podejmuje właściwego działania.

Tabela 30. Czy zgłaszacie Państwo przełożonym, jakie strony internetowe powinny być zablokowane w szkolnej pracowni komputerowej?

Wybór odpowiedzi	Wynik procentowy
Tak	45%
Nie	55%

Większość nauczycieli (55%) nie zgłasza opiekunowi pracowni informatycznej adresów stron, które powinny być dla uczniów zablokowane. Tylko 45% ankietowanych podejmuje odpowiednie kroki w tym zakresie.

Tabela 31. Czy konsultują Państwo swoje obserwacje dotyczące działań ucznia w Internecie z rodzicami wychowanka?

Wybór odpowiedzi	Wynik procentowy
Tak	85%
Nie	15%

Zdecydowana większość nauczycieli (85%) konsultuje swoje obserwacje dotyczące działań ucznia w Internecie z rodzicami wychowanka. Tylko 15% respondentów nie podejmuje współpracy z rodzicami na tym polu.

Tabela 32. Czy wykorzystują Państwo Internet do kontaktów z rodzicami?

Wybór odpowiedzi	Wynik procentowy
Tak	80%
Nie	20%

80% nauczycieli wykorzystuje Internet do kontaktu z rodzicami, natomiast 20% nie komunikuje się z rodzicami w taki sposób.

Wnioski końcowe

Analizowane badanie ankietowe zostało przeprowadzone za pomocą narzędzia *SurveyMonkey*. Zarówno uczniowie, jak i rodzice wraz z nauczycielami udzielali odpowiedzi na pytania ankietowe w środowisku domowym w formie online. Takie środowisko miało za zadanie wprowadzać jak najmniej stresującą atmosferę oraz pozostawić więcej czasu na przemyślaną odpowiedź.

Wyniki badawcze sugerują, że stajemy się społeczeństwem coraz częściej korzystającym z nowoczesnych technologii i wykorzystującym dostępne narzędzia internetowe. Sami uczniowie poruszają się sprawnie w przestrzeni wirtualnej.

Badanie ewaluacyjne wykazało, że w Katolickiej Szkole Podstawowej im. Piotra Dunina w Chojnicach:

- uczniowie dość bezpiecznie korzystają z mediów społecznościowych;
- szkolna pracownia jest dobrze zabezpieczona przed wchodzeniem na strony zawierające treści niebezpieczne dla uczniów;
- w procesie dydaktycznym Internet jest jednym ze źródeł pozyskiwania informacji niezbędnych do poszerzenia wiedzy;
- uczy się bezpiecznego korzystania z Internetu i posługiwania się mediami społecznościowymi;
- są podejmowane działania wychowawcze o charakterze personalistycznym, zgodne z programem wychowawczo-profilaktycznym w kontekście bezpiecznego korzystania z Internetu.

Na podstawie przeprowadzonych badań wykazano zbieżność odpowiedzi uczniów i rodziców w zakresie czasu korzystania z Internetu. Ponad 46% uczniów spędza przed komputerem w trybie online od 0 do 2 godzin dziennie, a 36% uczniów w tym przedziale poświęca swój czas na korzystanie z mediów społecznościowych. Najbardziej znanymi aplikacjami wykorzystywanymi przez uczniów są: Facebook i YouTube. Niepokoi jednak fakt, że około 24% uczniów korzysta z portali społecznościowych od 2 do 4 godzin dziennie, a 21% powyżej 4 godzin, co oznacza, że prawie połowa uczniów spędza w wirtualnej przestrzeni powyżej 3 godzin dziennie. Korzystanie tylko z portali społecznościowych pozbawione jest elementu edukacyjnego, ściśle związanego ze zdobywaniem wiedzy z konkretnego przedmiotu.

Ilość wolnego czasu spędzanego przez uczniów w Internecie i poświęcanego na aktywność edukacyjną, relaksacyjną czy rozrywkową jest dość duża. Przy tak wzmożonej aktywności w sieci brakuje zwykle czasu na naturalne procesy wychowawcze działające w środowisku rodzinnym. Komputer i przywiązanie do niego nie sprzyjają pogłębianiu więzi rodzinnych przejawiających się w kontaktach interpersonalnych oraz wspólnotowych działaniach dążących do prawidłowego rozwoju osobowości dziecka. Na ten problem zwraca uwagę program wychowawczo-profilaktyczny szkoły. Szkoła, świadoma istniejących w sieci zagrożeń, proponuje wiele zajęć i aktywności projektowych służących ograniczeniu korzystania z Internetu poprzez organizację wydarzeń o charakterze kulturalno-towarzyskim: dyskoteki, bale, święto rodziny, dzień sportu, dzień babci i dziadka, dzień św. Franciszka, dyskusyjny klub filmowy itp.

Zbliżona grupa rodziców i uczniów stwierdziła, że Internet i dostępne aplikacje są wykorzystywane do gry i nauki. W przypadku uczniów było to 46% respondowanych, a w przypadku rodziców – 69%.

Uczniowie czują się bezpiecznie, korzystając z Internetu, zarówno w domu, jak i w szkole. Zdecydowana większość stwierdziła, że w szkolnej pracowni komputerowej nie można wchodzić na wszystkie strony. Istnieje katalog stron zabronionych i zablokowanych. W przeważającej mierze (66%) uczniowie nie nawiązują nowych znajomości przez Internet, jednak w przypadku 34% sytuacja taka miała miejsce. Okazuje się, że rodzice nie są do końca świadomi tego faktu. Tylko 24% rodziców uważa, że może dochodzić do wirtualnych znajomości, natomiast prawie 66% jest odmiennego zdania, a ponad 10% nie ma na ten temat wiedzy. Widać w tym względzie dość dużą rozbieżność pomiędzy opiniami uczniów i rodziców. Fakt rodzicielskiej nieświadomości może narazić na niebezpieczeństwo dzieci nieodpowiednio korzystające z sieci, choć tak jak wspomnieliśmy, nie każda wirtualna znajomość jest zagrożeniem.

Choć wyniki dotyczące stosowania środków bezpieczeństwa w sieci potwierdzają odpowiedzi uczniów, rodziców i nauczycieli, brak świadomości rodziców co do zakresu aktywności dzieci w Internecie może być przyczyną ich narażenia na niebezpieczeństwo. Z tego też względu ważną rolę w kwestii bezpiecznego korzystania z Internetu odgrywają nauczyciele w 100% rozmawiający z uczniami o zagrożeniach w sieci (choć z różną częstotliwością). Prawie połowa ankietowanych nauczycieli zgłasza su-

gestie dotyczące niebezpiecznych stron internetowych opiekunowi szkolnej pracowni komputerowej.

Rozbieżności w odpowiedziach uczniów i rodziców występują w pytaniach dotyczących komunikacji – ustalania zasad korzystania z Internetu i z mediów społecznościowych. Aż 90% ankietowanych rodziców odpowiedziało, że do takich ustaleń doszło, tymczasem tylko 50% uczniów potwierdziło ten fakt. Podobnie w kwestii publikowania w Internecie różnych treści i ich monitowania: prawie 90% rodziców uważa, że monituje regularnie działania swoich dzieci w Internecie, natomiast tylko 50% uczniów potwierdza taki stan rzeczy. W tym przypadku nasuwa się jeden wniosek – uczniowie mają świadomość, jaką wiedzę na temat Internetu i mediów społecznościowych posiadają ich rodzice, i aby umieścić w Internecie treści, o których rodzice nie mają się dowiedzieć, wykorzystują inne, nieznane rodzicom aplikacje (na przykład żadnemu z rodziców nie jest znana aplikacja Sarahah).

Około 48% rodziców twierdzi, że „bardzo często” rozmawia ze swoimi dziećmi o korzystaniu z Internetu, ale innego zdania są uczniowie. Tylko 8% uczniów stwierdziło, że rodzice rozmawiają z nimi „bardzo często” o bezpiecznym korzystaniu z zasobów sieci. Największa grupa, bo 30% uczniów, stwierdziła, że rodzice rozmawiają z nimi o Internecie tylko „od czasu do czasu”.

Nauczyciele interesują się działaniami uczniów w sieci. Spora grupa nauczycieli wie, jakie treści uczniowie zamieszczają w Internecie, co świadczy o dużym zaufaniu, jakim uczniowie darzą swoich nauczycieli. Najprawdopodobniej jest to relacja wychowawca–uczeń. Nauczyciele wykorzystują również Internet do kontaktów z rodzicami i konsultują z nimi swoje obserwacje na temat działań ucznia w Internecie (szczególnie w kontekście ewentualnych zagrożeń). Nauczyciele rozmawiają z uczniami o ich działaniach w Internecie i ukierunkowują ich działania w taki sposób, aby zagwarantować im bezpieczeństwo w sieci.

Wyniki badań wskazały na konieczność podjęcia odpowiednich kroków w placówce edukacyjnej w celu zagwarantowania większego poczucia bezpieczeństwa w sieci podczas korzystania z Internetu i mediów społecznościowych. W pierwszej kolejności zorganizowano spotkanie dla rodziców dzieci uczących się w szkole, które poprowadził psycholog i pedagog szkolny. Edukowano rodziców co do zasadności limitowania czasu spędzonego przez dzieci w Internecie. Szkoleniowcy zwrócili uwagę na fakt, że jest to rzecz niezwykle trudna do zrealizowania i powinna zostać zrekomensowana inną aktywnością rodzinną. Psycholog zasugerował, aby więcej czasu spędzać w gronie rodzinnym, na basenie, wycieczce, muzeum, koncercie. Dziecko nie może odnieść wrażenia, że zabrano mu czas poświęcony na rekreację w sieci i zastąpiono go tradycyjnie rozumianą nauką.

Psycholog szkolny podjął się również przeprowadzenia kursu dla rodziców uświadamiającego zagrożenia płynące z sieci. Okazuje się, że spora część rodziców nie była świadoma niebezpieczeństw czyhających na dzieci w Internecie. Wskazano na częste przypadki cyberbullyingu i innych nękań psychicznych. Zarekomendowa-

no rodzicom rozmowę z dziećmi na temat Internetu, korzyści i wad płynących z jego korzystania oraz systematyczne kontrole mające na celu profilaktyczne podejście do sytuacji niepożądanych.

Szkoła postanowiła jeszcze lepiej zabezpieczyć szkolną pracownię komputerową przed wchodzeniem przez uczniów na strony niebezpieczne oraz poszerzyć tematykę godzin wychowawczych o tematy związane z zagrożeniem płynącym z sieci. Wychowawcy mieliby zostać w tym zakresie odpowiednio przeszkoleni. Dwa razy do roku w szkole ma być przeprowadzana anonimowa ankieta dostarczająca informacji o zjawiskach niepokojących i możliwości wczesnego ich wyeliminowania z życia uczniów.

Choć przeprowadzone wyniki badań i ich analiza dotyczą tylko uczniów, rodziców i nauczycieli jednej z pomorskich szkół, nie można wykluczyć, że badania te znajdują swoje potwierdzenie w znacznie szerszym środowisku szkolnym. Tendencja i powszechność korzystania z Internetu jest reprezentatywna we wszystkich szkołach. Jednak w przypadku Katolickiej Szkoły Podstawowej im. Piotra Dunina w Chojnicach istotnym czynnikiem wpływającym na poczucie bezpiecznego korzystania z Internetu i określenia pewnych granic etycznych może być aspekt wychowawczy skoncentrowany wokół personalistycznej wizji wychowania. Nie można zanegować faktu, że aspekt wychowania do odpowiedzialnego korzystania z Internetu poprzez ukazanie integralnego wymiaru osoby ludzkiej nie pozostaje bez znaczenia w szeroko pojętym procesie wychowawczym uczniów tej szkoły. Wywiad antropologiczny pokazał, że rodzice znają program wychowawczo-profilaktyczny szkoły, a zapisując do niej swoje dziecko, wyrażają zgodę na jego realizację poprzez skoordynowane działania między innymi wychowawców i rodziców. Ankieta pokazała, że zarówno rodzice, jak i nauczyciele są świadomi związku pomiędzy sukcesem wychowawczym a korzystaniem z Internetu. Twierdzą oni zgodnie, że Internet może być zarazem źródłem destruktywnych zachowań wychowawczych, jak i nieoszacowaną pomocą w procesie kształtowania osobowości młodego pokolenia. Organizacji poprawnego procesu wychowawczego sprzyjać będzie bezpieczne korzystanie z Internetu poprzez kontrolę i ograniczenia jego użycia. Rodzice w większości przypadków stwierdzili, że Katolicka Szkoła Podstawowa im. Piotra Dunina w Chojnicach stara się w procesie edukacji nie zapomnieć o uczniu w kontekście jego niepowtarzalności i godności. Dbałość o integralne wychowanie (również wobec współczesnych wyzwań technicznych) wpływa ze świadomości wychowawców i całego środowiska szkolnego. Wychowanie do odpowiedzialnego korzystania z Internetu stanowić powinno ważny element procesu wychowawczego każdej placówki edukacyjnej. Są to zadania aktualne i pilne, szczególnie w dobie nawarstwiających się wychowawczych problemów społeczeństw wielokulturowych i perspektywy mieszania się narodów obcych kulturowo.

Bibliografia

- Aftab P., *Internet a dzieci. Uzależnienia i inne niebezpieczeństwa*, Wydawnictwo Prószyński i S-ka, Warszawa 2003.
- Anderson J., Wilkins R., *Żegnaj telewizorku. Jak nauczyć swoją rodzinę rozsądnie korzystać z telewizora, gier komputerowych i Internetu*, Adamantan, Warszawa 2000.
- Bednarek J., Lubina E., *Kształcenie na odległość. Podstawy dydaktyki*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2008.
- Bendyk E., *Komputer ogłupia*, „Polityka”, nr 34/2010.
- Biała J., *Zagrożenia w wychowaniu dziecka we współczesnej rodzinie polskiej*, Wydawnictwo Akademii Świętokrzyskiej, Kielce 2006.
- Castells M., *Galaktyka Internetu. Refleksje nad Internetem, biznesem i społeczeństwem*, Rebis, Poznań 2003.
- Chudy W., *Pedagogika godności. Elementy etyki pedagogicznej*, Wydawnictwo TN KUL, Lublin 2009.
- Cichoń W., *Aksjologiczne ujęcie procesu wychowania*, [w:] F. Adamski (red.), *Człowiek – wychowanie – kultura*, WAM, Kraków 1993.
- Gajda J., *Kulturotwórcze i edukacyjne funkcje mass mediów*, [w:] W. Strykowski (red.), *Media a edukacja*, Wydawnictwo eMPi2, Poznań 2000.
- Gawlina Z., Ścisłowicz S. (red.), *Pedagogika wobec aktualnych problemów społecznych*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Biznesu i Przedsiębiorczości, Ostrowiec Świętokrzyski 2002.
- Grzenia J., *Komunikacja językowa w Internecie*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2006.
- Kossowski P., *Dziecko i reklama telewizyjna*, Żak, Warszawa 1999.
- Merton T., *Nikt nie jest samotną wyspą*, Zysk i S-ka, Poznań 2008.
- Moczydłowska I., *Uzależnienia od komputera i Internetu*, „Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze”, nr 4/1999.
- Noga H., *Wychowawcze aspekty „rewolucji informatycznej”*, Wydawnictwo Naukowe Akademii Pedagogicznej, Kraków 2008.
- Siemieniecki B.F., Lewandowski W., *Internet w szkole*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2000.
- Sokołowski M. (red.), *Oblicza Internetu. Internet a globalne społeczeństwo informacyjne*, Algraf, Elbląg 2005.
- Strykowski W. (red.), *Media a edukacja*, Wydawnictwo eMPi2, Poznań 2000.
- Sujak E., *Rozważania o ludzkim rozwoju*, Znak, Kraków 1998.
- Szudra A., Uzar K. (red.), *Personalistyczny wymiar filozofii wychowania*, Wydawnictwo KUL, Lublin 2009.
- Szymańska M., *Rola Internetu w procesie edukacji dzieci i młodzieży*, „Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze”, nr 6/2008.

- Wawrzyk-Chodaczek M., *Kształcenie kultury audiowizualnej młodzieży*, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2000.
- Wojtasik Ł., *Rodzice wobec zagrożeń dzieci w Internecie*, „Dziecko Krzywdzone”, nr 1/2009.

Internet and education – based on the Piotr Dunin Catholic Primary School in Chojnice

Abstract: This article discusses how the Internet influences a person's upbringing. It is based on a study carried out at the Piotr Dunin Catholic Primary School in Chojnice. The study investigated how safely students use the Internet and social media, the potential impact on upbringing and whether the school carries out work aimed at the personal development of students. The study showed that the amount of time spent at the computer does affect the pedagogical process. Parents and teachers are aware of this and they take appropriate steps in harmony with the school's educational and preventive program. Although the amount of time students from this school spend online is not alarming, the parents and the school take appropriate measures to control and limit the use of the Internet as it is an instrument that disturbs personalistic upbringing.

Keywords: Internet and education, online safety, personal education

About the author: Rafał Maliszewski – PhD, philosopher, educator, linguist, Kashubologist; graduated from the John Paul II Catholic University of Lublin and the Philosophy College in Munich. Doctorat study in sociolinguistics at the Institute of German Philology at the University of Gdansk.